

4835 2den Del. af Lovforsl. om Forpagn. af Fæstest. efter Fdn. 15de Juni 1792 § 11. 4836

tid, og i 3—13—14 bestemmes, at Landgilden ikke maa forhøies ud over det, som den stod for i Fordebogen. Det Gnefte, der kunde være Spørgsmaal om at forandre Noget ved, var Indfæstningen, men det forbød sig af sig selv at forhøie den, thi der var ingen Penge forhaanden til, at man kunde faae større Indfæstning. Saaledes var Stillingen efter danske Lov. Nu er det imidlertid saaledes, at danske Lov blev tilfidesat; endel Gods-eiere tiltog sig Ret til at contrahere om Gaarde paa kortere Aaremaal, og det er meget naturligt, at Enabant kunde ssee, navnlig under de Forhold, der fandt Sted her i Landet fra 1770, og til Kronprinds Fredertik kunde tiltræde Regjeringen, idet det er en be- kjendt Sag, at den daværende Cnevoldskonge var altfor svag til at kunne hævde Lovgiv- ningens Overholdelse. Under 19de Marts 1790 bleve disse Bestemmelser imidlertid ganske alvorligt indskræpede. Det hedder ganske kort i denne Forordning, „at, da en Deel Jord- drotter i Danmark uvertimod Lovens udtryffe- lige Bud i dens 3die Bogs 13de Capitels 1ste og 4de Artikel udstede Fæstebrev, enten paa visse Aar eller med det Vilkaar, at Fæsteren efter Dypsigelse skal fravige Gaarden, hvilken Om- gangsaade bærer Veit til Udfugelser og kvæler al Lyft til Bindfibeligbed hos Fæstebønderne, saa have Vi, i Hensigt til Agerdyrknings- Væsenets Dpretholdelse og Bøndestændens Haand- havelse i dens Rettigheder, fundet nødvendigt at sætte Grændser for disse Misbrug, og med Kraft at beffjerne Fæsterne i den Besiddelses- ret, for dem selv og deres Enker, som, ved fornævnte Lovs Artikler, nu er, og ved de ældre Lovgivelses i flere Aarhundreder har været dem hjemlet.“ Saaledes var altsaa Stillingen i 1790. Dette blev nu forandret ved Forordningen af 15de Juni 1792 der- hen, at Landgilden maatte forhøies, og at der maatte afløstes Forpagningscontracter paa to eller flere Personers Levetid eller paa 50 Aar; men hvad var saa Grunden dertil? Den var simpelthen den, at man vilde opmuntre Gods-eierne til at af- holde Omkostningerne ved Jordernes Udskiftning. Nu ligger det jo meget nær at antage, at

naar Gods-eierne fik det Udlæg betalt med Renter og Rentebrente, som de havde gjort, saa burde Forhøielsen ogsaa have indskrænket sig dertil, og det kan umuligt antages, at den samme Regjering, som to Aar før saa strengelig hævdede Danske Lovs Bestemmelser med Hensyn til Fæstelovgivningen, nu to Aar efter skulde have givet Fæstejorden til Puiis for Gods-eiernes frie Behandling. Dette er heller ikke af Landets store Lovkyndige blevet forstaaet saaledes; selv Anders Sando Drsted, der ellers optraadte som en af Gods-eiernes bedste Talsmænd her i Landet, har skrevet i sin Haandbog om denne Lovgivnings For- staelse. Han siger i en Bog, han udgav i 1856 om Fæstevæsenet: „Jeg har selv i min Haandbogs 4de Bind, Side 498, yttret, at Lovgiveren, navnlig ved Forordningen af 19de Marts 1790, der gjør Livsfæste til den eneste i Almindelighed tilladelige Maade, hvorpaa Bøndejordens Brug kan overlades, har havt til Diemed at bevare de oprindelige Bønde- jorder til Benyttelse paa den for Bøndestæn- dens Vel tjenligste Maade.“ Dette skrev Dr- sted i Anledning af, at der var Tale om at vindicere samme Ret for Bøndestænden over en gammel Hovedgaardsparcel som over Fæste- jord. Her ved denne Leilighed kunde Drsted saa klart see den store Forskjel, der var paa Anvendelsesretten af Hovedgaardsjord og An- vendelsesretten af Bøndejord; senere blev det rigtignok noget mere dunkelt for ham, men ved denne Leilighed saa han det aldeles klart. Nu mener jeg, at man ved det Forslag, som det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valg- kreds (Nosenorn) har stillet, vilde fjerne sig meget betydeligt fra det, som har været Hoved- bestemmelsen ved Fæstejorden, og jeg vil der- for paa det Indstændigste tilraade det høie Thing ikke at vedtage dette Forslag. Hvad nu selve Fleertallets Forslag angaaer, som jeg som Medlem af Udvalget har sluttet mig til, da er jeg næsten bleven bange for det ved at høre den ærede Ministers Udtalelser her idag. Den ærede Minister har ganske vist ikke havt til Hensigt at give Anviisning paa at forstaae Loven saaledes, som han yttrede, at